

Pre-event protection requirements for FARAJA personnel in a hybrid warfare environment

Received: 2024-11-18

Pp. 63-94

Accepted: 2025-04-20

Javad Kiani*¹, Behroz Rashnodi², Davod Kiani³

Abstract

Background and Objective: Pre-event protection of personnel is one of the strategies of the Faraj in hybrid warfare. This strategy consists of requirements that are aimed at neutralizing or reducing the harm caused to personnel by the conditions and atmosphere of this type of warfare. Therefore, the purpose of this article is to identify the requirements of pre-event protection of personnel in hybrid warfare.

Methodology: The present study is applied in terms of its purpose and is of the qualitative and exploratory type in terms of the method of data collection and nature. The data collection tool was an in-depth interview that was conducted with commanders, managers, experts, and specialists familiar with the subject of protection and hybrid warfare. The validity of the data collection tool in terms of form and content and its reliability were confirmed by considering the consensus of the coders. The participant population was 15 people by adopting a theoretical saturation approach, and the content analysis technique with a three-level approach was used to analyze the data obtained.

Findings: The findings show that the requirements for pre-event protection in a hybrid warfare environment include strengthening organizational readiness, training and awareness-raising of field staff, supporting staff and their families, strengthening technological infrastructure, strengthening the role of media and communications, organizational justice, and transparency in management and coordination with external institutions.

Conclusion: Paying attention to the dimensions measured in this study and updating it in different time and place situations is one of the basic needs of the country in general and in social and law enforcement institutions such as the police in particular. Failure to pay attention to these matters in the country's law enforcement will result in high human and capital costs in different sectors, especially national security in different dimensions. Therefore, in order to reduce the damage and challenges caused by the hybrid war environment, attention and strengthening the aforementioned dimensions are emphasized.

Keywords: security, protection, pre-event, hybrid warfare, and Faraj.

Citation (APA): Kiani, Javad, Rashnodi, Behroz, & Kiani, Davod (2025). Pre-event protection requirements for FARAJA personnel in a hybrid warfare environment, *Quarterly of Supervision and Inspection*, 19 (71), 63-94.

DOI: <https://doi.org/10.22034/si.2025.104592>

1 - Assistant Professor of Border Guard Department, Amin police University, Tehran, Iran. (Corresponding Author) Email:kiani.javad2014@gmail.com

2 - PhD student in Defense Policy, National Defense University and faculty member of Amin Comprehensive University of Law Enforcement Sciences. Tehran, Iran. Email: Rashnodybehroz57@gmail.com

3 -Master's Degree in International Law, Tehran, Iran. Email: d.kiani327@gmail.com

الزامات صیانت پیش‌رویدادی از کارکنان فراجا در فضای جنگ ترکیبی

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۱/۳۱

صص ۹۴-۶۳

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۸/۲۸

جواد کیانی^{۱*}، بهروز رشنودی^۲، داود کیانی^۳

چکیده

زمینه و هدف: صیانت پیش‌رویدادی از کارکنان، یکی از راهبردهای فراجا در جنگ ترکیبی است. این راهبرد متشکل از الزاماتی است که به خنثی کردن یا کاهش آسیب‌های ناشی از شرایط و فضای این نوع از جنگ‌ها در کارکنان می‌شود. بنابراین هدف مقاله حاضر شناسایی الزامات صیانت پیش‌رویدادی از کارکنان فراجا در جنگ ترکیبی است.

روش‌شناسی: پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و به لحاظ نحوه گردآوری و ماهیت داده‌ها از نوع پژوهش‌های کیفی و از نوع اکتشافی است. ابزار گردآوری داده‌ها مصاحبه از نوع عمیق بوده که با فرماندهان، مدیران، خبرگان و کارشناسان آشنا به موضوع صیانت و جنگ ترکیبی انجام گرفته است. روایی ابزار گردآوری داده‌ها به صورت صوری و محتوایی و پایایی آن با لحاظ کردن اجماع کدگذاران مورد تأیید قرار گرفته است. جامعه مشارکت‌کنندگان با اتخاذ رویکرد اشباع نظری به تعداد ۱۵ نفر بوده است و برای تجزیه و تحلیل داده‌های به دست آمده از تکنیک تحلیل مضمون با رویکرد سه سطحی بهره‌برداری شده است.

یافته‌ها: یافته‌های نشان می‌دهد، الزامات صیانت پیش‌رویدادی در فضای جنگ ترکیبی شامل تقویت آمادگی سازمانی، آموزش و آگاه‌سازی کارکنان فراجا، حمایت از کارکنان و خانواده‌های آن‌ها، تقویت زیرساخت‌های فناوریانه، تقویت نقش رسانه و ارتباطات، عدالت سازمانی و شفافیت در مدیریت و هماهنگی با نهادهای بیرونی است.

نتیجه‌گیری: توجه به ابعاد احصاء شده در این پژوهش و به روزرسانی آن در موقعیت‌های زمانی و مکانی متفاوت، یکی از نیازهای اساسی کشور به طور عام و در نهاد اجتماعی و انتظامی همانند پلیس به طور خاص است. عدم توجه به این موارد در انتظامی کشور، موجب تحمل هزینه‌های بالای انسانی و سرمایه‌ای در بخش‌های مختلف به خصوص امنیت ملی در ابعاد مختلف خواهد شد. بنابراین برای کاهش از آسیب‌ها و چالش‌های ناشی از فضای جنگ ترکیبی توجه و تقویت به ابعاد یاد شده مورد تأکید می‌باشد.

کلیدواژه‌ها: امنیت، صیانت، پیش‌رویدادی، جنگ ترکیبی و فراجا.

استناد (APA): کیانی، جواد، رشنودی، بهروز، و کیانی، داود (۱۴۰۴). الزامات صیانت پیش‌رویدادی از کارکنان فراجا در فضای جنگ ترکیبی. *فصلنامه نظارت و بازرسی*، ۷۱(۱)، ۶۳-۹۴.
DOI: <https://doi.org/10.22034/si.2025.104592>

۱- استادیار گروه مرزبانی دانشگاه جامع علوم انتظامی امین، تهران، ایران. (رایانامه نویسنده مسئول: kiani.javad2014@gmail.com)

۲- دانشجوی دکتری سیاست دفاعی، عضو هیئت علمی دانشگاه جامع علوم انتظامی امین، تهران، ایران.
(رایانامه: rashnodybehroz57@gmail.com)

۳- دانش‌آموخته کارشناسی ارشد رشته حقوق بین‌الملل، تهران، ایران. (رایانامه: d.kiani327@gmail.com)

مفهوم جنگ با پیچیده‌تر شدن شرایط اجتماعی و ابزارهای ارتباطی به‌تدریج دچار تحولات بسیار زیادی شده است. از این‌رو شناخت و تبیین این موضوع برای جوامع مختلف از اهمیت زیادی برخوردار است. جنگ ترکیبی به نوعی از جنگ گفته می‌شود که ابزارهای به‌کار گرفته شده در آن ترکیبی از ابزارهای متعارف، نامتعارف، نامنظم و نامتقارن است. جنگ ترکیبی به معنای ترکیبی بودن ابزارها با روش‌های این جنگ است و ترکیب بر عناصر مختلف در شیوه جنگیدن به عنوان یکی از اصلی‌ترین ویژگی‌های شناخت و تعریف جنگ ترکیبی قابل بیان است. هافمن در تعریف جنگ ترکیبی اشاره دارد که جنگ ترکیبی جنگی است که هر یک از دانشمندان سعی دارد تا با استفاده از یک روند مشخص، در یک فضای جنگی، به کاربست هم‌زمان و هماهنگ یک ترکیب شکل‌یافته از سلاح‌های متعارف، تاکتیک‌های نامنظم تروریسم و رفتار جناحی برای به‌دست آوردن اهداف سیاسی خود اقدام کند (هافمن، ۲۰۰۹: ۵۳).

با توجه به آن‌چه که در خصوص جنگ ترکیبی بیان شد، هر سیستم سیاسی که در فضای جنگ ترکیبی قرار می‌گیرد، برای پیشگیری، مراقبت و کاهش آسیب‌پذیری در بخش‌های حیاتی خود دست به اقداماتی می‌زند که در علوم اجتماعی از آن با عنوان صیانت پیش‌رویدادی یاد می‌شود. به‌طور کلی از نظر اندیشمندان مسائل اجتماعی، صیانت پیش‌رویدادی به رویکردی در مدیریت بحران و پیشگیری از آسیب‌ها اشاره دارد که بر شناسایی و رسیدگی به مشکلات پیش از وقوع آن‌ها تمرکز دارد. این رویکرد بیش‌ترین کاربرد را در حوزه‌هایی نظیر امنیت سایبری، مدیریت بحران‌های طبیعی و بهداشت عمومی دارد. به بیانی دیگر صیانت پیش‌رویدادی به معنای اتخاذ اقدامات و تدابیری است که برای پیش‌بینی و پیشگیری از بروز بحران‌ها و آسیب‌های احتمالی انجام می‌شود. هدف اصلی این رویکرد کاهش خسارات جانی، مالی و معنوی از طریق شناسایی زودهنگام خطرات و عوامل آسیب‌زا است. در فضای جنگ ترکیبی، این رویکرد ضروری است زیرا طبیعت سریع و غیرقابل پیش‌بینی این نوع جنگ، نیازمند آمادگی بالا و

واکنش‌های سریع است. صیانت پیش‌رویدادی به سازمان‌ها و دولت‌ها این امکان را می‌دهد که تهدیدات را شناسایی و تحلیل کرده و اقدامات پیشگیرانه‌ای را برای کاستن از این خطرات انجام دهند. در این بین سازمان‌های امنیتی به دلیل ماهیت پیشگیرانه در پیاده‌سازی ابعاد میدانی جنگ ترکیبی از طرف حریف و یا دشمن، یکی از مهم‌ترین اهدافی است که در شرایط جنگ ترکیبی مورد حمله و یورش این نوع جنگ قرار گرفته و در صورت نبود برنامه‌ریزی هوشمندانه با آسیب‌های جدی در ابعاد مختلف، به‌ویژه نیروی انسانی مواجه می‌شود. فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران به دلیل وظایف ذاتی و قانونی خود در تأمین امنیت عمومی کشور در سنوات گذشته در اشکال مختلف مورد حمله و یورش جنگ ترکیبی دشمن قرار گرفته که با اتخاذ تدابیر هوشمندانه از طرف فرماندهان و مدیران، توانسته است با کم‌ترین آسیب از شرایط بحرانی و امنیتی این جنگ‌ها عبور کند. با در نظر داشتن این موضوع که کارکنان فراجا به‌عنوان بدنه اصلی این سازمان در شرایط جنگ‌های ترکیبی گذشته مورد هدف قرار گرفته و با توجه به این که دشمنان قسم خورده نظام اسلامی ایران در هیچ برهه زمانی دست از خباثت و اقدامات شرارت‌آمیز خود نکشیده و با این پیش‌بینی که در آینده نیز باید انتظار اقداماتی از قبیل جنگ ترکیبی یا جنگ شناختی از طرف آنان بود، باید الزامات لازم در راستای صیانت پیش‌رویدادی از این سرمایه ارزشمند را در شرایط فضای جنگ ترکیبی آینده شناسایی کرد. با توجه به این مسئله، مقاله حاضر به دنبال پاسخ‌گویی به این پرسش است که الزامات صیانت پیش‌رویدادی از کارکنان فراجا در فضای جنگ ترکیبی کدامند؟

پیشینه پژوهش

پژوهش‌های مختلفی در خصوص جنگ ترکیبی، ابعاد و پیامدهای آن به نگارش در آمده است و در خصوص صیانت پیش‌رویدادی نیز پژوهش‌های محدودی انجام گرفته که این پژوهش‌ها در مواردی شباهت‌هایی در ابعاد عمومی جنگ ترکیبی با پژوهش حاضر داشته و تفاوت‌هایی نیز به لحاظ ماهیت

و ارتباط صیانت پیش‌رویدادی و فضای جنگ ترکیبی داشته است. در زیر به مواردی از پژوهش‌های صورت‌گرفته در این حوزه اشاره شده است.

حسینیان و همکاران (۱۴۰۳) در پژوهشی با عنوان «صیانت از کارکنان فرماندهی کل انتظامی جمهوری اسلامی ایران در اندیشه‌های فرمانده معظم کل قوا» به این نتیجه رسیدند که فرمانده معظم کل قوا نگاهی همه‌جانبه به صیانت از کارکنان در ابعاد بینش، نگرش و کنشی داشته و شناخت مؤلفه‌های صیانت از کارکنان در اندیشه‌های معظم‌له می‌تواند متناسب با اهداف صیانتی به‌عنوان راهنمایی مناسب در تدوین و اجرای برنامه‌ها و اهداف صیانت از کارکنان فراجا بهره‌بردار شود.

فرنام و کریمی (۱۴۰۲) در پژوهشی با عنوان «بررسی آثار حقوقی نقض حریم خصوصی اشخاص توسط ضابطین با رویکرد صیانت پیش‌رویدادی» تلاش کردند تا ضمن احصاء حوزه‌های مختلف مأموریتی ضابطین، از این رهگذر زمینه‌های نقض حریم خصوصی شهروندان توسط ضابطین و بعضاً مأمورین غیرضابط اعم از سایر نیروهای پلیس یا مستخدمین دولتی و مسئولیت کیفری ناشی از آن مورد تحلیل و بررسی قرار گیرد تا ضمن علت‌یابی و شناسایی خلاءهای موجود از جمله نقص قوانین و مقررات موضوعه، راه کارهای مناسب و قابل اجرا در جهت رعایت و حفظ کرامت و کاهش نقض حریم خصوصی شهروندان و حفظ حقوق آنان و از طرفی کمک به اجرای صحیح و دقیق و سریع مأموریت‌های ضابطین و ترغیب نهاد قانون‌گذاری به رفع خلاءهای قانونی و نهایتاً صیانت پیش‌رویدادی ناشی از نقض حریم خصوصی اشخاص حقیقی و حقوقی و پیشگیری از ارتکاب تخلفات و جرائم کارکنان و به‌ویژه ضابطان عام دادگستری در حین انجام مأموریت‌ها فراهم شود.

بنی‌اسد و همکاران (۱۴۰۱) در پژوهشی با عنوان «ارزیابی عوامل مؤثر بر صیانت پیش‌رویدادی از منظر دین مبین اسلام» به این موضوع پرداختند. نتایج به‌دست‌آمده نشان داده است که فراجا با توجه به این‌که مسئول حفظ آرامش و برقراری نظم و امنیت عمومی است و به‌دلیل مبارزه با آلودگی‌های اجتماعی و مجرمان و بزه‌کاران، مأموران نیروی انتظامی در معرض آسیب‌ها و انحرافات قرار

دارند. این مهم، مسئولان و مدیران ارشد را به اندیشه راه کارها صیانت از کارکنان فراجا و پیشگیری از وقوع جرم و گناه بین آنان واداشته است. هدف از نگارش این مقاله تبیین صیانت و پیشگیری از جرم و گناه از منظر قرآن کریم و راه کارهای نهادینه کردن آن است.

اسدی (۱۴۰۱) در پژوهشی با عنوان «صیانت پیش رویدادی مبتنی بر منظومه فکری ولایت فقیه (بیانات فرمانده معظم کل قوا مدظله العالی)» به این نتیجه رسیده است که امروزه بخش شایان توجهی از سازمان های فعال در حوزه های صیانتی و حفاظتی به ایجاد و بومی سازی چارچوب صیانت پیش رویدادی پرداخته اند. در حالی که این تلاش ها صرفاً بر دانش و تجربه سازمان ها مکتبی است، در سازمان های نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران مزیت دیگری هم وجود دارد و آن این که نظام جمهوری اسلامی ایران حکومتی مردمی مبتنی بر اصول و قواعد اسلام به ویژه نظام ولایت فقیه است. بنابراین می توان فراجا را سازمانی نوین و پاگرفته در نظام ولایت فقیه دانست.

ظهیریان و گرگانلو (۱۴۰۱) در پژوهشی با عنوان «مفهوم شناسی پدیده صیانت پیش رویدادی با تأکید بر نقش فرماندهان و مدیران در سلامت اداری و پیشگیری از فساد در بین کارکنان نیروی انتظامی» به این موضوع پرداختند که مسئله صیانت نفس همواره در دین اسلام مورد توجه امامان معصوم (ع) و پیامبران الهی بوده و احادیث و روایات فراوانی در مورد این موضوع بیان شده است؛ پوشاندن جامه عمل به این روایت ها و احادیث، باعث اجتناب انسان از ارتکاب به اعمال زشت و ناپسند در زندگی شخصی و اجتماعی می شود. علاوه بر این در زمینه (چگونگی) صیانت از کارکنان، ایجاد فضای گفت و گو بین کارکنان و مدیران با هدف رفع نیازهای کارکنان و بیان نقطه نظرها و مشکلات آنان، برقراری عدالت سازمانی در عزل و نصب ها، برگزاری کلاس های آموزشی توسط سازمان عقیدتی سیاسی به منظور آشنایی هر چه بیشتر افراد با مفهوم صیانت و جنبه های مذهبی آن، انجام تدابیر لازم برای رفاه بیشتر کارکنان، زمینه های لازم را برای صیانت از کارکنان فراجا فراهم می کند.

متینگسدال و همکاران^۱ (۲۰۲۳) در پژوهشی با عنوان «تحلیل تجربی تصمیم‌گیری پلیس و فرماندهان نظامی در جنگ ترکیبی» به این موضوع پرداختند. نویسندگان در این مطالعه، در مجموع ۱۰۲ فرمانده عالی‌رتبه از یک پس‌زمینه نظامی و پلیس در یک شبیه‌سازی شامل حملات ترکیبی به نروژ را انتخاب کرده‌اند. هدف این بود که تصمیم‌گیری فرماندهان را در زمینه جنگ ترکیبی و تهدیدات در حال تغییر بررسی شود. داده‌ها در یک مقرر ملی شبیه‌سازی شده جمع‌آوری شده و با استفاده از یک روش رگرسیون لجستیک چند اسمی با استفاده از سناریویی که از زمان صلح به جنگ تبدیل شده و به صلح بازگشت، تجزیه و تحلیل شدند. نتایج نشان داد که تفاوت‌های قابل توجهی در ترجیحات فرماندهان برای نیروهای یک‌جانبه یا بین‌آژانس بسته به این‌که آیا تصمیمات در زمان صلح، جنگ یا مرحله پس از جنگ گرفته شده است. نتایج هم‌چنین نشان داد که چگونه سطح تجربه عملیاتی فرماندهان با افزایش ترجیح نیروهای بین‌آژانس مرتبط است. یافته‌های فعلی بینش تجربی جدیدی در مورد جنبه‌ای که تاکنون از پژوهش‌های تصمیم‌گیری نادیده گرفته شده است و پیامدهای بهبود قابلیت همکاری پلیس و نظامی در بحران‌های امنیتی بزرگ را دارد.

الاک و زایتس^۲ (۲۰۲۰) در پژوهشی با عنوان «امنیت دولتی و جنگ ترکیبی یک رویکرد میان‌رشته‌ای» به مسائل امنیت دولتی هم از نظر حقوقی و هم از دیدگاه علم امنیت می‌پردازند. در بخش اول این پژوهش، پیشنهادی برای درک مفهوم امنیت دولتی بر اساس قانون اساسی لهستان ارائه شده است. این مقاله هم‌چنین به بحث در مورد صحت اصطلاحات مربوط به موضوع تجزیه و تحلیل شده کمک می‌کند. بخش دوم مربوط به تحلیل یک پدیده نظامی جدید است که جنگ ترکیبی نام دارد. هدف از این ملاحظات نشان دادن تأثیر آن بر امنیت دولتی است. به نظر نویسندگان؛ نظام‌مند کردن نام‌گذاری «امنیت دولتی» بسیار مهم است، زیرا هنگام آشنایی با دستاوردهای رشته‌های علمی خاص ممکن است تمایل به جایگزینی این عبارت با

1- Mattingdale et al.

2- Elak & Zajac

اصطلاحات «امنیت ملی»، «امنیت عمومی» یا «امنیت داخلی» را مشاهده کنید که از نظر معنایی با یکدیگر متفاوت است.

تارنوسکی و جاگیلو^۱ (۲۰۱۷) در پژوهشی با عنوان «ویژگی نظارت بر ایمنی تسلیحات در زمان صلح و جنگ ترکیبی» مسئله امنیت مهمات (دارایی‌های جنگی، مهمات انفجاری) را در شرایط مختلف استفاده از آن‌ها ارائه می‌دهد. ایمنی تسلیحات در زمان صلح به عنوان استفاده ایمن و نظام‌مند بررسی شده و از بین بردن عوامل ایجادکننده فعال‌سازی ناخواسته آن در نظر گرفته می‌شود و در طول درگیری‌های نظامی و جنگ ترکیبی ایمنی استفاده از تسلیحات از طریق جنبه‌های شرایط قابل تغییر استفاده در نظر گرفته می‌شود، اقدامات عمدی علیه سایت‌های تسلیحات قرار می‌گیرد و چنین توزیع آن که می‌تواند تأثیر مضر محصولات انفجار را به محیط زیست به حداقل برساند. یک پرسش از تسلیحات باقی‌مانده در نتیجه اقدامات جنگی نشان داده شده است. هم‌چنین پرسش‌های ایمنی تهدید شده با استفاده از مهمات برای آماده‌سازی دستگاه‌های انفجاری دست‌ساز ارائه شده است.

برزینسکی^۲ (۲۰۱۶) در مقاله‌ای با عنوان «درک جنگ ترکیبی به عنوان درگیری نامتقارن: تجزیه و تحلیل سیستمیک با ایمنی، امنیت و اطمینان» به این موضوع پرداخته است. این مقاله به جنبه نادیده گرفته‌شده تجزیه و تحلیل سیستمیک با تمرکز بر آسیب‌پذیری جوامع مدرن می‌پردازد و مفهومی را بر اساس ایده نظری ایمنی، امنیت و اطمینان برای درک عوامل محرک اصلی اشکال و روش‌های جدید در درگیری‌های نامتقارن ارائه می‌دهد. تحلیل ارائه شده در این‌جا نشان می‌دهد که جامعه‌شناسی و مهندسی سیستم قبلاً تعاریف مفهومی ارزشمندی از ایمنی، امنیت و اطمینان را توسعه داده‌اند که می‌تواند برای تجزیه و تحلیل درگیری‌های نامتقارن استفاده شود. حلقه گمشده، که توسط این مقاله بسته شد، یک رویکرد میان رشته‌ای برای ادغام این مفاهیم در یک چارچوب تجزیه و تحلیل بود. یافته‌ها نشان داد که اشکال جدید درگیری‌های

1- Tarnowski & Jagiełło

2- Bresinsky

نامتقارن را می‌توان به عنوان تجزیه و تحلیل مختصر و دقیق ضعف‌های سیستمیک دولت‌های ملی و جوامع آن‌ها درک کرد. با این حال، کشورهای اروپای غربی سیاست امنیتی خود را عمدتاً بر چالش‌های گذشته جنگ و صلح متمرکز می‌کنند. بنابراین، جوامع این کشورها هم‌چنان در معرض تهدیدات ایمنی و عدم اطمینان هستند. چارچوب نظری ارائه شده از این نتیجه حمایت کرد و بنابراین باید برای تحلیل‌گران و دانشمندان به طور یکسان با هدف شناسایی عوامل سیستمیک اساسی درگیری نامتقارن نوآورانه ارزشمند باشد.

جمع‌بندی پیشنهادی

با بررسی پژوهش‌های صورت‌گرفته می‌توان نوآوری پژوهش حاضر را به این صورت بیان کرد که در هیچ‌کدام از پژوهش‌های انجام‌گرفته به الزامات صیانت پیش‌رویدادی در فضای جنگ ترکیبی پرداخته نشده است و با توجه به این‌که پدیده جنگ ترکیبی یک موضوع جدیدی است و قدرت‌های نظامی و سیاسی برای نفوذ و سلطه خود در کشورهای رقیب از این پدیده استفاده می‌کند، شناسایی الزامات فوق از اهمیت قابل توجهی برخوردار است و با در نظر داشتن این موضوع که مقاله حاضر به دنبال شناسایی این الزامات است، دارای نوآوری بوده و قابلیت بهره‌برداری از طرف نهادهای متولی خواهد داشت.

مبانی نظری پژوهش

صیانت از کارکنان انتظامی و خانواده‌های آنان در برابر جنگ ترکیبی، به‌ویژه در عصر جدید که با پیشرفت فناوری‌های ارتباطی و اطلاعاتی همراه است، یکی از مسائل مهم و حساس در امنیت ملی و عملکرد سازمان‌های امنیتی و انتظامی است. جنگ ترکیبی، به‌عنوان نوعی از جنگ‌های نرم و غیرمستقیم، با هدف تأثیرگذاری بر ذهن، باورها و نگرش‌های افراد صورت می‌گیرد و می‌تواند از طریق ابزارهایی نظیر شایعه‌سازی، پخش اطلاعات نادرست، تخریب روحیه و القای ناامنی روانی بر نیروی انسانی انتظامی و خانواده‌های آنان تأثیرات منفی بگذارد (بخشی، ۱۴۰۳: ۲).

جنگ ترکیبی، به عنوان یکی از نظریه‌های جدید و درخشان برای توصیف درگیری‌های نوظهور پس از جنگ سرد مطرح شد و بحث‌ها در مورد این نظریه از ابتدای بحران اوکراین در سال ۲۰۱۴ شدت گرفت زیرا کشورهای غربی فعالیت‌های روسیه را جنگ ترکیبی توصیف کردند. به طور کلی تعریفی که از این جنگ ارائه شده است به این صورت است که، جنگی با ترکیبی از ابزارهای متعارف، نامنظم و ناهمگون است. این جنگ شامل استفاده از بازیگری دولتی یا غیردولتی از همه مؤلفه‌های سیاسی، اطلاعاتی، نظامی و اقتصادی با هدف ایجاد بی ثباتی در کشور هدف است. جنگ ترکیبی، جنگی است که نیروهای منظم و نامنظم قابل توجهی به طور همزمان تحت فرماندهی واحدی، رزم می‌کنند (کلانتری، ۱۳۹۵: ۴۲). این بحث بیش‌تر بر روی این پرسش متمرکز بود که آیا جنگ ترکیبی نوع جدیدی از جنگ است و نظریه‌پردازان در این مورد به دو اردوگاه تقسیم شدند.

یک گروه از این نظریه حمایت می‌کند که جنگ ترکیبی نوع جدیدی از جنگ نیست و تأکید می‌کند که در طول تاریخ دشمنان به شگردها و راهبردهای مختلفی متوسل شده‌اند تا با روش‌های جدید، خلاقانه و پیش‌بینی نشده به پیروزی برسند که بعدها به بخشی از جنگ سنتی تبدیل شد. به عنوان مثال، دیمین ون پویولده^۱ بیان می‌کند که «جنگ، چه باستانی یا مدرن، ترکیبی یا غیر ترکیبی، همیشه پیچیده است و به سختی می‌توان آن را در یک صفت واحد قرار داد» (پویولده، ۲۰۱۵). پیتزر آر منصور (۲۰۱۲، ۴) استدلال می‌کند که با وجود اهمیت آن به عنوان آخرین کلمه پر سروصدا در واشینگتن، جنگ ترکیبی تازگی ندارد و شجره‌نامه تاریخی آن حداقل به جنگ پلوپونزی در قرن پنجم قبل از میلاد برمی‌گردد. می‌نویسد که تغییر در میدان جنگ و جست‌وجوی نیروهای جدید، مانند فناوری‌های نوآورانه یا به خصوص مخرب یا روش‌های فرار جدید، همیشه رخ داده است و نباید به عنوان تحولات اساسی در نظر گرفته شود، بنابراین با برچسب زدن جنگ ۲۰۰۶ لبنان به عنوان جنگ ترکیبی مخالف است (هوبر، ۲۰۰۸: ۷).

1- Damien van Puyolde

گروه دوم استدلال می‌کنند که جنگ ترکیبی نوع جدیدی از جنگ است و بر جنگ‌های آینده غالب خواهد بود. به عنوان مثال، هافمن استدلال می‌کند که در سطح راهبرد، بسیاری از جنگ‌ها اجزای منظم و نامنظم داشته‌اند. با این حال، در بیش‌تر درگیری‌ها، این مؤلفه‌ها در تئاترها‌ی مختلف یا در شکل‌های کاملاً متفاوت رخ می‌دهند. در جنگ ترکیبی، این نیروها در همان فضای نبرد به یک نیرو تبدیل می‌شوند. (هافمن، ۲۰۰۹: ۸). راب دویک^۱ استدلال می‌کند که در آغاز قرن بیست‌ویکم، جنگ ترکیبی بهترین مفهوم برای درک جنگ‌های معاصر است؛ او می‌افزاید که در جنگ ترکیبی تمایز بین جنگ‌های بزرگ، منظم و جنگ‌های کوچک و نامنظم کم‌رنگ شده است و بر ماهیت نامتقارن جنگ ترکیبی تأکید می‌کند. از نظر او، عدم تقارن مفهوم کلیدی برای درک جنگ ترکیبی است و جنگ نامنظم همیشه ابزار ضعیفان بوده است، روشی برای جبران عدم تعادل بین نیروها و قابلیت‌ها (لیندلی-فرنچ و بویر، ۲۰۱۲). کالدور^۲ در سال ۲۰۱۳ جنگ ترکیبی را به عنوان شکلی از جنگ جدید می‌پذیرد که در آن تشخیص جنگ داخلی و خارجی مبهم و سخت است یعنی این نوع جنگ‌ها متفاوت از جنگ‌های داخلی کلاسیک و بین‌ایالتی هستند (کالدور، ۲۰۱۳: ۲۵).

کانون اصلی کاربست مفهوم جنگ ترکیبی در پژوهش کوریبکو، استفاده دولت‌ها از ابزارها و امکانات این نوع از جنگ‌ها برای تغییر نظام سیاسی در کشورهای دشمن است (کوریبکو، ۲۰۱۵: ۳۷). دولت‌ها، در استفاده از این ابزار، عامدانه مرزهای میان وضعیت جنگ و صلح را تیره و مبهم می‌کنند تا از این طریق، دولت هدف با ناآگاهی از وضعیت ایجادشده، از واکنش مناسب و به‌موقع، ناتوان شود. در این گونه از جنگ‌ها، بدان سبب که دولت هدف نمی‌تواند تعیین کند که آیا در وضعیت صلح و یا جنگ قرار گرفته است، نمی‌تواند پاسخ مناسبی ارائه کند. مهم‌تر آن که قدرت‌های بزرگ در زمان بهره‌برداری از جنگ‌های ترکیبی برای وصول به اهداف تعیین‌شده، به تمامی وجوه نظام اقتصادی، سیاسی، نظامی و حتی تبلیغاتی کشور هدف، حمله می‌کنند. این حملات به‌گونه‌ای تدریجی و فرسایشی

1- Rob Dweck

2- Kaldor

انجام می‌شود و بدین‌سان ظرفیت‌های کشور هدف برای پاسخ مناسب تا حد زیادی تخلیه می‌شود. هدف آرمانی از کاربست جنگ ترکیبی، خلق وضعیتی است که در آن، دشمن در شبکه‌ای از ابهام، کاهش آستانه خشونت و انکار، مورد حمله قرار گیرد و بدین‌سان یک پاسخ منسجم و مؤثر، اغلب تا آن زمان به تأخیر می‌افتد که بسیار دیر است و هدف حمله‌کننده کاملاً محقق شده است (کوریکو، ۲۰۱۵: ۳۸). در مجموع آندری کوریکو عمده‌ترین ویژگی‌های جنگ ترکیبی را در موارد زیر، تجمیع می‌کند:

- تحریم اقتصادی؛
- انزوای سیاسی؛
- حملات سایبری؛ حملات تبلیغاتی؛
- تدریجی بودن فشارها و تهدیدها علیه کشور هدف؛
- مبهم‌بودن مرزهای جنگ و صلح؛
- هماهنگی و انسجام ابزارهای به‌کارگرفته‌شده.

دقت در ابزارهای تعریف‌شده در جنگ ترکیبی، حکایت از آن دارد که در این جنگ کشورها از همه امکانات خود اعم از نظامی و غیر نظامی برای تغییر نظام و یا تسلیم کشور مقابل در برابر اهداف خود، استفاده می‌کنند. جمهوری اسلامی ایران مثال بارز و آشکاری است که مؤلفه‌های جنگ ترکیبی از سوی کشورهای غربی و به‌ویژه آمریکا بر آن اعمال شده است. به‌عنوان مثال، در زمان دولت ترامپ «بنیاد دفاع از دموکراسی» تحریم‌های اقتصادی را مهم‌ترین ابزار برای وادار کردن ایران برای بازگشت به میز مذاکره می‌داند (دوبوتز، جرچت و طالب‌لو^۱، ۲۰۱۹: ۵). تحریم‌های اقتصادی در کنار سایر اقدام‌ها مثل حملات سایبری و فشارهای تبلیغاتی و روانی، اقدام‌های نظامی و تلاش در انزوای سیاسی جمهوری اسلامی ایران از جمله اقدام‌هایی است که از گذشته تاکنون علیه کشور ایران به دلیل شعار و اهداف انقلاب اسلامی به‌کار گرفته شده و تغییر رؤسای جمهور آمریکا نیز

نتوانسته است در آن تغییری ایجاد کند. زیرا دکترین امنیت خارجی آمریکا بر این مبنا تدوین شده است. خوشبختانه این سیاست‌ها تاکنون نتیجه‌ای دربر نداشته و منتقدین دولت نیز آن را شکست خورده قلمداد می‌کنند به‌عنوان مثال کلمن‌سی^۱ به‌عنوان سیاست‌مدار منتقد جمهوری خواهان در فرجام آن، ابراز تردید کرده و آن را راهبردی شکست‌خورده می‌داند (الاک و زایتس، ۲۰۲۰: ۴۳۵).

صیانت پیش‌رویدادی

صیانت در لغت به معنای حفظ کردن، نگاه داشتن، خویشتن نگاه داشتن، حفظ و نگهداری تعریف شده است (عزیزی و همکاران، ۱۴۰۲: ۲۹۷) صیانت در اصطلاح به مفهوم تداوم بقا و اصالت موضوع با ایجاد شرایط و توانایی‌های لازم درون آن می‌باشد. هم‌چنین عبارت است از اقدامات احتیاطی برای جلوگیری از حوادث ناگوار و ناخواسته. (کریمایی و همکاران، ۱۳۸۹: ۶۹).

اصطلاح «صیانت پیش‌رویدادی» نیز به مجموعه اقداماتی اشاره دارد که قبل از وقوع یک رویداد خاص انجام می‌شود تا از بروز مشکلات یا آسیب‌های احتمالی جلوگیری کند. این مفهوم می‌تواند در زمینه‌های مختلفی مانند امنیت اطلاعات، مدیریت بحران، و حتی در حوزه‌های اجتماعی و فرهنگی به‌کار رود. هدف اصلی این نوع صیانت، پیشگیری از وقوع مشکلات و کاهش ریسک‌ها از طریق برنامه‌ریزی و آمادگی قبلی است. در این رویکرد، معمولاً تحلیل و ارزیابی ریسک‌ها، شناسایی نقاط ضعف و تهدیدات، و تدوین برنامه‌های عملیاتی برای مقابله با آن‌ها انجام می‌شود. به این ترتیب، سازمان‌ها و افراد می‌توانند با آمادگی بیش‌تری به مواجهه با چالش‌ها و بحران‌های احتمالی بپردازند. در فضای جنگ ترکیبی، این رویکرد ضروری است زیرا طبیعت سریع و غیرقابل پیش‌بینی این نوع جنگ، نیازمند آمادگی بالا و واکنش‌های سریع است. صیانت پیش‌رویدادی به سازمان‌ها و دولت‌ها این امکان را می‌دهد که تهدیدات را شناسایی و تحلیل کرده و اقدامات پیشگیرانه‌ای را برای کاستن از این خطرات انجام دهند.

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از نظر هدف، کاربردی و به لحاظ ماهیت داده‌ها اکتشافی و از منظر اجرا، از نوع پژوهش‌های کیفی است. در این پژوهش با مراجعه به ادبیات تجربی و نظری، الزامات صیانت پیش‌رویدادی در فضای جنگ ترکیبی به طریق اکتشافی، شناسایی و استخراج شد و با استفاده از راهبرد تحلیل مضمون به تجزیه و تحلیل این موارد پرداخته شد. در این پژوهش با استفاده از ابزار مصاحبه نیمه‌ساختاریافته با ۱۵ نفر از فرماندهان، مدیران و خبرگان حوزه صیانت و پیشگیری و همچنین جنگ ترکیبی با مراجعه حضوری و مصاحبه با تک‌تک نفرات انجام شد. مدت مصاحبه به‌طور میانگین بین ۵۰ تا ۶۰ دقیقه بوده است. روش نمونه‌گیری هدفمند تا رسیدن به اشباع نظری بوده است و این کار تا زمانی انجام می‌گیرد که نمونه‌های بیش‌تر به کیفیت داده‌های پژوهش، کمکی نکنند. تعداد پرسش‌ها یا گزاره‌های مورد نظر و میزان تنوع آراء و اندیشه‌ها در فضای گفتمانی موضوع، از معیارهای کلیدی برای تعیین تعداد افراد مشارکت‌کننده است. روش تحلیل داده‌ها در این پژوهش تحلیل مضمون است که به صورت سه‌سطحی انجام گرفت. کدگذاری داده‌ها به روش تجزیه و تحلیل و بر اساس مضامین پایه، سازمان‌دهنده و فراگیر انجام گرفت. برای به‌دست‌آوردن روایی در پژوهش حاضر، از نظرات و رهنمودهای خبرگان، کارشناسان برای تدوین پرسش‌های مصاحبه استفاده شده است. برای دستیابی به معیار اعتبارپذیری، از سه فن استفاده شد. نخست اعتباریابی توسط مشارکت‌کنندگان صورت گرفت به‌طوری‌که از آنان خواسته شد تا یافته‌های کلی مطالعه را ارزیابی کرده و در مورد صحت آن نظر دهند و سپس از نظریات آن‌ها در هنگام نتیجه‌گیری و تحلیل کمک گرفته شد. روش دوم، مقایسه تحلیلی است، در این روش به داده‌های خام رجوع گردید تا ساخت‌بندی نظریه با داده‌های خام مقایسه و ارزیابی شود، در روش سوم از بازرسی خارجی استفاده شد، به‌طوری‌که داده‌ها چندین بار توسط خبرگان مورد بررسی و نظارت قرار گرفت و راهنمایی‌ها و ملاحظات خبرگان در انسجام‌بخشی و به‌کارگیری درست از یافته‌ها چندین بار تکرار شده و تطبیق شد که این نظارت و بررسی بر تمام مراحل پژوهش، استفاده شد. در نهایت روش تحلیل داده‌ها در این پژوهش تحلیل مضمون است که به‌صورت سه سطحی انجام گرفت.

کدگذاری داده‌ها به روش تجزیه و تحلیل و بر اساس مضامین پایه، سازمان‌دهنده و فراگیر بوده و در نهایت مفاهیم، مقولات و گزاره‌ها استخراج شد.

یافته‌ها

این بخش مربوط به یافته‌های پژوهش است که در دو بخش یافته‌های جمعیت‌شناختی و یافته‌های تحلیلی ارائه شده است با این توضیح که در بخش یافته‌های جمعیت‌شناختی به تبیین ویژگی‌های مشارکت‌کنندگان در شاخص‌های تحصیلات، درجه، سنوات خدمتی، سمت و مدت مصاحبه پرداخته خواهد شد و در بخش یافته‌های تحلیلی با استفاده از تکنیک تحلیل مضمون به تجزیه و تحلیل یافته‌های به‌دست‌آمده در قالب سه سطح مضامین پایه، سازمان‌دهنده و فراگیر و نهایتاً مدل نهایی پژوهش پرداخته خواهد شد.

یافته‌های توصیفی

همان‌طور که بیان شد در این بخش ویژگی‌های جمعیت‌شناختی مصاحبه‌شوندگان در قالب شاخص‌های جایگاه شغلی مصاحبه‌شونده، تحصیلات، سن، سنوات خدمتی، تخصص و نهایتاً مدت زمان مصاحبه در قالب جدول ۱ ارائه و به‌صورت متنی تبیین شده است.

جدول ۱: توصیف ویژگی‌های مصاحبه‌شوندگان

کد مصاحبه	جایگاه شغلی مصاحبه‌شونده	تحصیلات	سن سال	سنوات خدمتی سال	مدت زمان مصاحبه/دقیقه
۱	۱۸	دکتری	۵۱	۳۲	۶۰
۲	۱۷	دکتری	۴۵	۲۶	۵۵
۳	۱۸	دکتری	۴۸	۲۹	۴۵
۴	۱۷	دکتری	۴۱	۲۰	۶۰
۵	۱۷	دکتری	۴۲	۲۲	۵۵
۶	۱۷	دکتری	۴۵	۲۵	۵۰
۷	۱۸	دکتری	۴۰	۲۰	۴۵
۸	۱۷	دکتری	۴۴	۲۴	۶۰
۹	۱۶	کارشناسی ارشد	۳۹	۱۹	۵۵

۱۰	۱۵	کارشناسی ارشد	۳۸	۱۸	۴۵
۱۱	۱۶	کارشناسی ارشد	۴۰	۲۰	۶۰
۱۲	۱۶	کارشناسی ارشد	۴۲	۲۳	۶۰
۱۳	۱۶	کارشناسی ارشد	۴۰	۲۰	۵۰
۱۴	۱۵	کارشناسی ارشد	۳۸	۱۹	۶۵
۱۵	۱۶	کارشناسی ارشد	۴۳	۲۳	۵۰

نتایج حاصل از تحلیل داده‌های بخش جمعیت شناختی حاکی از آن است که تعداد ۱۵ مصاحبه انفرادی به صورت نیمه ساختاریافته از نمونه شامل فرماندهان، مدیران و کارشناسان آشنا به موضوع انجام گرفته که از نظر شاخص جنسیت همگی مرد هستند؛ از نظر شاخص تحصیلات در بین این افراد ۷ نفر دارای مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد و تعداد ۸ نفر دارای مدرک دکتری بوده‌اند. از نظر شاخص جایگاه شغلی ۲ نفر دارای جایگاه شغلی ۱۸، ۵ نفر دارای جایگاه شغلی ۱۷، ۵ نفر دارای جایگاه شغلی ۱۶ و دو نفر دارای جایگاه شغلی ۱۵ بوده‌اند. از نظر شاخص سن، شش نفر بین ۳۸ تا ۴۰ سال، ۷ نفر بین ۴۱ تا ۴۵ سال و بقیه بالای ۴۵ سال بوده‌اند. از نظر شاخص سنوات خدمتی ۱۲ نفر بین ۱۸ تا ۲۵ سال و بقیه بالای ۲۵ سال سنوات خدمتی بوده‌اند. از نظر شاخص تخصص، کلیه مصاحبه‌شوندگان دارای تخصص مسائل صیانت و ایمنی و جنگ ترکیبی بوده‌اند. نهایتاً از نظر شاخص مصاحبه میانگین مدت مصاحبه ۵۰ دقیقه بوده است.

یافته‌های تحلیلی

در این بخش با استفاده از تکنیک تحلیل مضمون سه سطحی به کدگذاری داده‌های به دست آمده از مصاحبه پرداخته شده است با این توضیح که بعد از اتمام هر مصاحبه، داده‌های به دست آمده به صورت متن پیاده‌سازی شده و از

طرف خبرگان آشنا به موضوع پژوهش و روش کدگذاری، اقدام به کدگذاری در سطح اول یا مضامین پایه شده است. این فرآیند تا نفر ۱۵ انجام گرفت تا این‌که کدگذاران در نفر پانزدهم مصاحبه‌شونده به این اجماع رسیدند که مصاحبه با نفرات جدید اطلاعات جدیدی به پژوهش نمی‌دهد. از این‌رو از نفر پانزدهم فرآیند مصاحبه متوقف شد و کدگذاری برای استخراج مضامین سازمان‌دهنده از کدهای پایه انجام گرفت. در ادامه بعد از استخراج مضامین سازمان‌دهنده جهت طراحی مدل پژوهش و هم‌چنین کاربردی کردن نتایج به‌دست‌آمده، کدهای فراگیر از تلخیص کدهای سازمان‌دهنده استخراج و مدل نهایی پژوهش ترسیم شد. جدول ۲ فرآیند تلخیص مضامین پایه‌ای، سازمان‌دهنده و فراگیر از اطلاعات مصاحبه‌شوندگان ارائه شده است.

جدول ۲: مضامین پایه‌ای، سازمان‌دهنده و فراگیر

ردیف	کد مصاحبه‌شونده	مضامین پایه	مضامین سازمان‌دهنده	مضامین فراگیر
۱	P5-p8-p9-p10-p13	تحلیل تهدیدات ترکیبی که شامل حملات سایبری، جنگ رسانه‌ای و نفوذ روانی	شناسایی تهدیدات	تقویت آمادگی سازمانی
۲	P5-p9-p10-p13-p14-p11	ایجاد پایگاه‌های اطلاعاتی برای رصد و پیش‌بینی تهدیدات		
۳	P6-p7-p8-p11-p14-p15-p2	تدوین طرح‌های پیشگیرانه و واکنشی برای مدیریت بحران در مواجهه با تهدیدات	برنامه‌ریزی راهبردی	
۴	P6-p7-p9-p10-p12	ایجاد هماهنگی بین واحدهای مختلف سازمان برای پاسخ‌گویی سریع و مؤثر		
۵	P2-P3-P4-P5-p7-p9-p15	تجهیز واحدهای پلیس به فناوری‌های نوین نظارت و بازرسی	توانمندسازی سازمانی	
۶	P2- P4-p6-p8-p9-p12-p15	توسعه زیرساخت‌های سایبری برای جلوگیری از نفوذ اطلاعاتی		
۷	P2-p5-P6-p11-p14-p15	برگزاری دوره‌های آموزشی در حوزه جنگ شناختی، جنگ رسانه‌ای و جنگ سایبری	آموزش تخصصی	آموزش و آگاه‌سازی کارکنان
۸	P4- P5-P6-p12-	آموزش مهارت‌های تحلیل رسانه‌ای		

ردیف	کد مصاحبه‌شونده	مضامین پایه	مضامین سازمان‌دهنده	مضامین فراگیر
	p14-p9	برای مقابله با اخبار جعلی و عملیات روانی		
۹	P4-p7-p9-p11-p12	تقویت توانایی کارکنان برای شناسایی و مقابله با پروپاگاندا و اطلاعات گمراه‌کننده	افزایش سواد رسانه‌ای	
۱۰	P4-p6-p7-p8-p11-p14-p15	آموزش روش‌های حفظ حریم شخصی در فضای مجازی		
۱۱	p3-P4-P6-p9-p10	ترویج ارزش‌های سازمانی و تقویت حس تعلق به سازمان	ارتقاء روحیه و انگیزه	
۱۲	P4-P6-p9-p11-p12-p14	ارائه مشاوره روان‌شناختی برای کاهش تأثیرات منفی روانی حملات ترکیبی		
۱۳	P4-p5-p7p9-p11-p12	ارائه خدمات مشاوره‌ای برای کارکنان و خانواده‌های آن‌ها در مواجهه با فشارهای روانی	حمایت روانی و اجتماعی	
۱۴	P4-p7-p9-p11-p12	ایجاد محیط‌های حمایتی در سازمان برای افزایش اعتماد و انگیزه		
۱۵	P1-p4-p6-p8-10-p11	آموزش کارکنان و خانواده‌هایشان برای حفاظت از اطلاعات شخصی و سازمانی	صیانت اطلاعاتی	حمایت از کارکنان و خانواده‌های آن‌ها
۱۶	P6-p8-p9-p10-p11	پیشگیری از تهدیدات مرتبط با افشای اطلاعات حساس		
۱۷	P4-p5-p6-p9-p10-p13	تنظیم دستورالعمل‌های شفاف برای تعامل کارکنان با رسانه‌ها و فضای مجازی	مدیریت ارتباطات	
۱۸	P3-p6-p8-p11-p13-p14	کنترل جریان اطلاعات به‌منظور جلوگیری از نشت اطلاعات حساس		
۱۹	P4-p7-p8-p10-p11	ایجاد دیوارهای آتشین و سیستم‌های دفاعی برای جلوگیری از حملات سایبری	امنیت سایبری	تقویت زیرساخت‌های فناورانه
۲۰	P5-p9-p10-p13-p15-p16	نظارت و تحلیل فعالیت‌های مشکوک در شبکه‌های اطلاعاتی سازمان		
۲۱	P1-p4-p6-p8-10-p11	ایجاد سامانه‌های امن برای ذخیره و	مدیریت داده‌ها	

ردیف	کد مصاحبه‌شونده	مضامین پایه	مضامین سازمان‌دهنده	مضامین فراگیر
		مدیریت داده‌های حساس		
۲۲	P1-p4-p6-p8-10-p11-p13-p14-p15	تدوین پروتکل‌هایی برای دسترسی کنترل‌شده به اطلاعات		
۲۳	P3-P6-p7-p10-p14-p13	بهره‌گیری از هوش مصنوعی برای تحلیل داده‌ها و پیش‌بینی تهدیدات	استفاده از فناوری‌های نوین	
۲۴	P6-p11- p12-p14-p15-p9	توسعه سیستم‌های ارتباطی امن و غیرقابل نفوذ		
۲۵	P7-p10-p12-p14-p15-p3	تولید محتوا برای تبیین نقش و جایگاه پلیس در مقابله با تهدیدات ترکیبی	برنامه‌های رسانه‌ای هدفمند	
۲۶	P1-p7-p8-p11-p12	استفاده از رسانه‌ها برای اطلاع‌رسانی صحیح و کاهش تأثیر عملیات روانی دشمن		
۲۷	p3-P4-P6-p9-p10	تحلیل محتوای رسانه‌ها برای شناسایی تهدیدات روانی و اطلاعات گمراه‌کننده	تقویت نقش رسانه و ارتباطات	
۲۸	P4-P6-p9-p11-p12-p14	مقابله با شایعات و اخبار جعلی مرتبط با سازمان	رصد رسانه‌ها	
۲۹	P4-p5-p7p9-p11-p12	تعامل با جامعه برای تقویت اعتماد عمومی به پلیس	مدیریت افکار عمومی	
۳۰	P4-p7-p9-p11-p12	اطلاع‌رسانی شفاف و به‌موقع درباره عملکرد و اقدامات پلیس		
۳۱	P4-p8-p11-p14	تدوین رویه‌های عادلانه برای رسیدگی به شکایات و تخلفات کارکنان	ایجاد عدالت در سازمان	
۳۲	P4-p7-p9-p11-p12	ایجاد فضای شفاف برای ارتقاء احساس امنیت شغلی در کارکنان		
۳۳	P3-p6-p8-p11-p13-p14	ارزیابی مستمر عملکرد کارکنان و جلوگیری از سوءاستفاده‌های احتمالی	عدالت سازمانی و شفافیت در مدیریت	
۳۴	P4-p7-p9-p11-p12	تقویت واحدهای نظارت و بازرسی برای رصد دقیق‌تر فعالیت‌ها	نظارت مؤثر	
۳۵	P5-p9-p10-p12-p14-p15-p13	ترویج فرهنگ پاسخ‌گویی و مسئولیت‌پذیری در تمامی سطوح	تقویت فرهنگ سازمانی	

ردیف	کد مصاحبه‌شونده	مضامین پایه	مضامین سازمان‌دهنده	مضامین فراگیر
		سازمان		
۳۶	p3-P4-P6-p9-p10	مقابله با عوامل تضعیف‌کننده انسجام سازمانی		
۳۷	P4-P6-p9-p11-p12-p14	تبادل اطلاعات با سایر نهادهای امنیتی برای شناسایی تهدیدات	ارتباط بادستگاههای امنیتی	هماهنگی با نهادهای بیرونی
۳۸	P4-p5-p7p9-p11-p12	برگزاری جلسات مشترک برای هماهنگی در مقابله با تهدیدات		
۳۹	P4-p7-p9-p11-p12	جلب مشارکت عمومی در نظارت همگانی و تقویت حس مسئولیت اجتماعی	تعامل با جامعه	
۴۰	P1-p4-p6-p8-10-p11	تقویت اعتماد جامعه به سازمان پلیس از طریق اقدامات شفاف و اثربخش		

همان‌طور که بیان شد بعد از پیاده‌سازی متن مصاحبه، تحلیل لازم در قالب کدگذاری سطح اول صورت گرفت که در این مرحله ۴۰ کد پایه توسط کدگذاران استخراج و مورد تأیید قرار گرفت. با در نظر داشتن این موضوع که با استفاده از کدهای به‌دست‌آمده به‌دلیل فراوانی بالا، نمی‌توان تحلیل کاربردی ارائه داد، از این‌رو نیاز است با تلخیص کدهای به‌دست‌آمده در این مرحله، سطح دوم تحلیل یا استخراج کدهای سازمان‌دهنده صورت پذیرد تا به مؤلفه‌ها و یا کدهای کلان‌تری برای شناسایی چالش‌های موصوف دست یافت. از این‌رو مضامین پایه بر اساس ارتباط معنایی که داشتند تلخیص که در نتیجه ۲۰ مضامین سازمان‌دهنده با عناوین؛ شناسایی تهدیدات، برنامه‌ریزی راهبردی، توانمندسازی سازمانی، آموزش تخصصی، افزایش سواد رسانه‌ای، ارتقاء روحیه و انگیزه، حمایت روانی و اجتماعی، صیانت اطلاعاتی، مدیریت ارتباطات، امنیت سایبری، مدیریت داده‌ها، استفاده از فناوری‌های نوین، برنامه‌های رسانه‌ای هدفمند، رصد رسانه‌ها، مدیریت افکار عمومی، ایجاد عدالت در سازمان، نظارت مؤثر، تقویت فرهنگ سازمانی، ارتباط با دستگاه‌های امنیتی، تعامل با جامعه استخراج شد. با در نظر داشتن این موضوع که تعداد مضامین به‌دست‌آمده در سطح دوم نیز دارای فراوانی بالایی است از این‌رو پژوهش‌گر اقدام به انجام کدگذاری در سطح سوم یا

مضامین فراگیر کرد با این توضیح که در این مرحله نیز بعد از انجام کدگذاری و اجماع کدگذاران، مضامین فراگیر در سطح سوم تحلیل با عناوین تقویت آمادگی سازمانی، آموزش و آگاه‌سازی کارکنان، حمایت از کارکنان و خانواده‌های آن‌ها، تقویت زیرساخت‌های فناورانه، تقویت نقش رسانه و ارتباطات، عدالت سازمانی و شفافیت در مدیریت و هماهنگی با نهادهای بیرونی استخراج شد که در زیر به تبیین این مضامین پرداخته شده است.

تقویت آمادگی سازمانی

اولین مضمون تقویت آمادگی سازمانی است که در این خصوص مصاحبه شونده ۹ گفت؛

«به نظر من اولین مؤلفه یا شاخصی که می‌تواند تأثیر مستقیمی در صیانت هر چه مطلوب‌تر سازمان‌ها و کارکنان آن در شرایط جنگ ترکیبی داشته باشد، تقویت آمادگی سازمان در ابعاد مختلف از قبیل شناسایی تهدیدات، برنامه‌ریزی متناسب با تهدیدات و در ادامه انجام هماهنگی‌های لازم برای مقابله با تهدیدات موصوف است. در این شرایط آسیب‌های وارده کاهش پیدا کرده و صیانت مطلوبی از کشور، سازمان‌های متولی و کارکنان آن صورت خواهد گرفت».

در تبیین این مضمون می‌توان به این نکته اشاره کرد که یکی از رویکردهای سازمان‌های پویا داشتن برنامه‌ریزی پیش‌بینی‌شده برای شرایط بحرانی و یا به بیانی دیگر آمادگی لازم برای مدیریت بحران است. در این رویکرد سازمان‌ها اقدامات لازم برای هر گونه بحران طبیعی و غیرطبیعی را از قبل پیش‌بینی کرده و در شرایط ابتلا به آن به نحو احسن آن را مدیریت می‌کنند. در ارتباط با مقابله با جنگ ترکیبی نیز داشتن برنامه‌های صیانتی در قالب شناسایی تهدیدات پیش‌رو، طراحی سناریوهای مقابله به آن که منجر به

کاهش آسیب‌ها و تلفات خواهد شد، می‌توان به تقویت و بالا بردن آمادگی سازمان‌های هدف کمک کرد.

آموزش و آگاه‌سازی کارکنان

دومین مضمون آموزش و آگاه‌سازی کارکنان است که در این خصوص که اکثر مصاحبه‌شوندگان تأکید داشتند که آموزش و آگاه‌سازی نقش قابل توجهی در صیانت از آن‌ها در فضای جنگ ترکیبی دارد، به‌عنوان نمونه مصاحبه‌شونده شماره ۳ و ۶ گفتند؛

«سرمشاء شکل‌گیری هرگونه نافرمانی چه در سطح جامعه و چه در سطح سازمان‌های دولتی در فضای جنگ ترکیبی نداشتن اطلاعات صحیح و درست از واقعیت‌های رخ داده بوده که این موضوع موجب واکنش افراد در شرایط بحرانی و هرج و مرج می‌شود. این موضوع به دلیل اختلال در ادراک افراد در تحلیل حوادث و اتفاقات رخ داده در پیرامون محیطی شکل می‌گیرد، که اگر آموزش‌های درست و متناسب با شرایط بحرانی به افراد داده شود، عبور از این شرایط با کم‌ترین آسیب اتفاق خواهد افتاد».

در تبیین این مضمون می‌توان گفت که آموزش و آگاهی‌بخشی در شرایط جنگ ترکیبی یک ابزار حیاتی برای آماده‌سازی جامعه و نهادها در برابر تهدیدات چندوجهی است. با تقویت آموزش‌های نظامی، سایبری و عمومی، می‌توان بهبود وضعیت امنیتی و افزایش توانمندی‌ها در مواجهه با جنگ ترکیبی را تضمین کرد. هم‌چنین، این نوع آموزش امکان تصمیم‌گیری سریع و مؤثر را در شرایط بحرانی فراهم می‌آورد و به ایجاد یک جامعه آگاه و مقاوم کمک می‌کند.

حمایت از کارکنان و خانواده‌های آن‌ها

سومین مضمون حمایت از کارکنان و خانواده‌های آن‌هاست که در این خصوص مصاحبه‌شونده ۱۲ گفت؛

«به‌نظر من یکی از برنامه‌ریزی‌هایی که برای مقابله با جنگ ترکیبی باید صورت بگیرد، موضوع خانواده‌هاست. با این توضیح که چه خانواده کارکنان سازمان‌های دولتی و چه خانواده‌های شهروندان عادی، اگر فضای روانی سالمی در خانواده نداشته باشند در شرایط جنگ ترکیبی دچار تردید شده و با اتخاذ تصمیمات غلط و دلسرد کردن کارکنان و یا فرزندانشان خود، موجب سردرگمی آن‌ها در انجام مأموریت‌ها و وظایف محوله خواهند شد که برای مدیریت این موضوع نیاز است جلسات مختلفی در قالب کارگاه‌های متعدد فرهنگی، عقیدتی، سیاسی و غیره اجرا شود و آموزش‌های لازم در این خصوص داده شود».

در تبیین این موضوع اشاره به این نکته حائز اهمیت است که خانواده اولین محیطی است که افراد بیش‌ترین تأثیرپذیری را داشته و در صورت داشتن خانواده آگاه و با بصیرت می‌تواند از بدترین شرایط اجتماعی و امنیتی عبور کند و آسیب‌های اجتماعی، روانی، فرهنگی و ... را کاهش دهد. از این‌رو یکی از مؤلفه‌های مهمی که می‌تواند به‌عنوان الزامات صیانت پیش‌رویدادی در فضای جنگ ترکیبی برای کاهش آسیب‌های امنیتی و اجتماعی باشد، حمایت از خانواده‌ها به‌ویژه خانواده‌های آسیب‌پذیر می‌باشد که برای این موضوع می‌توان جلسات و نشست‌های متعددی با موضوعات جنگ ترکیبی دشمن برگزار کرد و بصیرت و بینش سیاسی آن‌ها را در راستای حمایت و پشتیبانی از کارکنان در شرایط بحرانی، افزایش داد.

تقویت زیرساخت‌های فناورانه

چهارمین مضمون تقویت زیرساخت‌های فناورانه است که این مضمون نیز همانند مضمون آموزش و آگاه‌سازی کارکنان مورد تأکید صاحب‌ه‌شوندگان بود. در این خصوص صاحب‌ه‌شونده ۵ و ۱ گفتند؛

«به نظر من هر چیزی که در خصوص الزامات صیانت پیش‌رویدادی در فضای جنگ ترکیبی بیان شده است یه طرف، تقویت زیرساخت‌های فناورانه یه طرف. یعنی چی؟ یعنی این‌که در دنیای پیشرفته امروزی فناوری نقش اصلی را در مدیریت ابعاد مختلف جوامع بازی می‌کند و غفلت از این مؤلفه آسیب جبران‌ناپذیری را به کشورها و سازمان‌های مرتبط با مسائل امنیتی وارد می‌کند. دشمن با استفاده از فناوری‌های نوین اجتماعی با کم‌ترین هزینه، بیش‌ترین تأثیر را در ذهن افراد می‌گذارد و آن‌ها را در راستای هدف خود هدایت می‌کند».

در تبیین این مضمون می‌توان به این نکته اشاره کرد که تقویت زیرساخت‌های فناورانه در فضای جنگ ترکیبی نیازمند یک رویکرد همه‌جانبه و راهبردی است. با سرمایه‌گذاری در فناوری‌های نوین، بهبود سیستم‌های اطلاعاتی و سایبری، و ایجاد همکاری‌های بین‌نهاد، می‌توان از بهترین ظرفیت‌ها برای مقابله با تهدیدات چندوجهی استفاده کرد. به‌ویژه در دنیای دیجیتال امروز، زیرساخت‌های فناورانه قوی می‌توانند به عنوان خط دفاعی مؤثر عمل کنند.

تقویت نقش رسانه و ارتباطات

پنجمین مضمون حمایت از کارکنان و خانواده‌های آن‌هاست که در این خصوص مصاحبه‌شونده ۷ و ۸ گفتند؛

«به نظر من یکی از نهادهایی که در شرایط جنگ ترکیبی و یا قبل از آن، می‌تواند نقش تأثیرگذاری را در کاهش آسیب‌های اجتماعی و امنیتی داشته باشد اصحاب رسانه و نهادهای ارتباطی می‌باشد. این سازمان‌ها به دلیل دسترسی به کلیه جوامع در اقصاء مختلف می‌تواند نقش قابل توجهی را در اطلاع‌رسانی به موقع ابعاد و پیامدهای حمله دشمن داشته باشد. با توجه به این موضوع ارتباط و تعامل

نزدیک بین این‌گونه سازمان‌ها و نهادهای امنیتی از الزامات صیانتی مهمی است که می‌تواند در مدیریت شرایط جنگ ترکیبی کمک قابل توجهی به این سازمان‌ها داشته باشد».

در تبیین مضمون فوق می‌توان به این نکته اشاره کرد که رسانه‌ها به عنوان یک ابزار کلیدی در جنگ ترکیبی عمل می‌کنند و می‌توانند به تقویت آگاهی اجتماعی، شکل‌دهی به روایت‌ها و مقابله با تهدیدات اطلاعاتی کمک کنند. با این حال، مسئولیت سنگینی بر دوش رسانه‌هاست تا در انتشار اطلاعات دقیق و معتبر کوشا باشند و به جامعه کمک کنند تا با چالش‌های ناشی از جنگ ترکیبی به‌طور مؤثر مواجه شود. در نهایت، وجود رسانه‌های مستقل و پاسخ‌گو می‌تواند به افزایش تاب‌آوری جامعه در برابر تهدیدات کمک کند. با در نظر داشتن این موضوع استفاده از رسانه‌ها برای اطلاع‌رسانی صحیح و کاهش تأثیر عملیات روانی دشمن از طرف نهادهای مرتبط با جنگ ترکیبی مورد تأکید بوده و نیازمند برنامه‌ریزی است.

عدالت سازمانی و شفافیت در مدیریت

ششمین مضمون عدالت سازمانی و شفافیت در مدیریت است که در این خصوص مصاحبه‌شونده ۱، ۲ و ۱۵ گفتند؛

«داشتن سازمانی سالم و عدالت‌محور از الزامات مهم پیشگیری از رویکردهای واگرایی در بین کارکنان می‌باشد که اگر به این موضوع توجه نشود در شرایط جنگ ترکیبی، موجب فروپاشی آن سازمان و به چالش کشیده شدن کشور از ناحیه آن نهاد خواهد شد. در این بین شایسته‌سالاری، پاسخ‌گو بودن و مسئول بودن در برابر کارکنان، ایجاد فضای شفاف برای ارتقاء احساس امنیت شغلی در کارکنان و مقابله با عوامل تضعیف‌کننده انسجام

سازمانی از عوامل است که در شکل‌گیری سازمانی سالم و عدالت محور نقش قابل توجهی دارند».

در تبیین مضمون فوق باید به این نکته اشاره کرد که در شرایط جنگ ترکیبی، ایجاد و حفظ عدالت سازمانی نه‌تنها در مدیریت کارکنان و روان‌شناسی سازمانی مؤثر است، بلکه می‌تواند به موفقیت کل سازمان کمک کند. با توجه به فشارهای ناشی از بحران‌های متعدد، رعایت عدالت در ناامنی و عدم اطمینان، به توانمندی سازمان در مدیریت بحران‌ها و دستیابی به اهداف بلندمدت کمک می‌کند. بدین ترتیب، انصاف و عدالت سازمانی به‌عنوان یک ابزار ارزشمند در تقویت تاب‌آوری سازمان در برابر تهدیدات جنگ ترکیبی به‌حساب می‌آید.

هماهنگی با نهادهای بیرونی

آخرین یا هفتمین مضمون هماهنگی با نهادهای بیرونی است. در این خصوص مصاحبه‌شونده شماره ۱۳ و ۳ گفتند؛

«برای مقابله با هرگونه بحران‌های امنیتی در کشور تعامل بین نهادهای از نیازهای اولیه بوده که در این بین اگر سرمنشاء آن بحران به خارج از آن کشور برگردد، داشتن مدیریت یکپارچه متشکل از کلیه سازمان‌ها و نهادهای دولتی و غیردولتی مورد تأکید می‌باشد. انجام اقدامات جزیره‌ای از طرف سازمان‌ها و نهادهای مختلف در شرایط بحرانی منجر به شکست و افزایش آسیب‌پذیری کشور موصوف خواهد بود که در این بین اگر کشور مذکور دچار شرایط جنگ ترکیبی از طرف رقیبان قدرتمند و متحدین او شود با سرعت بیش‌تری ساختار امنیتی و اجتماعی آن کشور تحت تأثیر قرار گرفته و امنیت ملی و موجودیت آن به خطر می‌افتد».

در تبیین مضمون فوق توجه به این نکته حائز اهمیت است که در شرایط جنگ ترکیبی، که شامل تهدیدات هم‌زمان نظامی، اطلاعاتی، سایبری و اقتصادی است، هماهنگی میان نهادها و سازمان‌های مختلف یک مؤلفه حیاتی برای

موفقیت و پایداری محسوب می‌شود. این هماهنگی می‌تواند به افزایش کارایی، کاهش هزینه‌ها و تقویت پاسخ‌گویی منجر شود. هماهنگی نهادها در شرایط جنگ ترکیبی، کلید موفقیت برای مدیریت کارآمد بحران‌ها و تهدیدات پیچیده است. با ایجاد ساختارهای ارتباطی مؤثر، شبکه‌های همکاری، و برگزاری تمرینات مشترک، نهادها می‌توانند به بهبود تاب‌آوری و توانایی پاسخ‌گویی خود در برابر جنگ‌های چندوجهی کمک کنند. این نوع هماهنگی نه تنها به جلوگیری از غفلت و سوءمدیریت منجر می‌شود، بلکه اعتماد عمومی را نیز تقویت می‌کند و توانایی سازمان‌ها در حفظ امنیت و ثبات را افزایش می‌دهد.

به‌طور کلی می‌توان گفت از نظر خبرگان و کارشناسان آشنا به موضوع پژوهش، الزامات صیانت پیش‌رویدادی از کارکنان فراجا در فضای جنگ ترکیبی دارای ۷ بُعد اصلی است که برای مقابله و کاهش آسیب‌پذیری در فضای جنگ ترکیبی نیازمند اتخاذ و تدابیر متناسب است. برای ارائه نمایه کلی از الزامات مذکور مدل نهایی پژوهش در قالب شکل ۱ ارائه شده است.

شکل ۱: مدل نهایی پژوهش

بحث و نتیجه‌گیری

صیانت پیش‌رویدادی در فضای جنگ ترکیبی، بیش از هر زمان دیگری ضروری به‌نظر می‌رسد. با پیشرفت فناوری و افزایش پیچیدگی تهدیدات، کشورها و سازمان‌های مختلف باید قادر به اجرای سریع و مؤثر این راهبردها باشند. این کار مستلزم شناخت دقیق تهدیدات، تقویت زیرساخت‌ها، و افزایش همکاری‌های ملی و بین‌المللی است. با این رویکرد، می‌توان تا حد زیادی جلوی خسارات ناشی از جنگ ترکیبی را گرفت و امنیت و ثبات را حفظ کرد. با در نظر داشتن این موضوع پژوهش حاضر به‌دنبال شناسایی الزامات صیانت پیش‌رویدادی در فضای جنگ ترکیبی پرداخت که پژوهش‌گر برای شناسایی این عوامل با استفاده از روش پژوهش کیفی و با بهره‌گیری از ابزار مصاحبه عمیق با جامعه مشارکت‌کننده که ویژگی آن‌ها در بخش روش پژوهش ارائه شد، پرداخت. برای تحلیل داده‌های به‌دست‌آمده از مصاحبه از تکنیک تحلیل مضمون سه سطحی بهره‌برداری شد که نتیجه تحلیل فوق، احصاء ۷ مضمون فراگیر با عناوین تقویت آمادگی سازمانی، آموزش و آگاه‌سازی کارکنان، حمایت از کارکنان و خانواده‌های آن‌ها، تقویت زیرساخت‌های فناورانه، تقویت نقش رسانه و ارتباطات، عدالت سازمانی و شفافیت در مدیریت و هماهنگی با نهادهای بیرونی بود. مطلوب‌ترین نتیجه‌ای که می‌توان از پژوهش حاضر ارائه داد توجه به این نکته است که در برهه کنونی جنگ رودرو و یا نظامی برای کلیه کشورها هزینه‌بر و موجب تلفات بالای انسانی و سرمایه‌ای می‌شود که چه بسا شاید به نتایج مطلوب کشور هدف نرسد، از این‌رو سرمایه‌گذاری بر روی جنگ ترکیبی که هم زودبازده بوده و با هم کم‌ترین هزینه نسبت به جنگ سخت نتایج مطلوبی ارائه می‌دهد، مدنظر کشورهای رقیب است. با در نظر داشتن این رویکرد توجه به ابعاد احصاء شده در این پژوهش و به‌روزرسانی آن در موقعیت‌های زمانی و مکانی متفاوت، یکی از نیازهای اساسی کشور در رویکرد عام و در سازمان‌های متولی و مرتبط، به‌ویژه نهادهای امنیتی همانند پلیس با رویکرد خاص، از ضروریات بوده که عدم توجه به این مسائل موجب

تحمل هزینه‌های بالای انسانی و سرمایه‌ای در بخش‌های مختلف کشور شده و امنیت ملی در ابعاد مختلف دچار خدشه و چالش‌های اساسی خواهد شد.

پیشنهادهای

تقویت آمادگی سازمانی

- تحلیل تهدیدات ترکیبی که شامل حملات سایبری، جنگ رسانه‌ای و نفوذ روانی؛
- تدوین طرح‌های پیشگیرانه و واکنشی برای مدیریت بحران در مواجهه با تهدیدات؛
- ایجاد هماهنگی بین واحدهای مختلف سازمان برای پاسخ‌گویی سریع و مؤثر.

آموزش و آگاه‌سازی کارکنان

- برگزاری دوره‌های آموزشی در حوزه مختلف جنگ ترکیبی؛
- برگزاری کارگاه‌های آموزش مهارت‌های تحلیل رسانه‌ای برای مقابله با اخبار جعلی و عملیات روانی؛
- تقویت توانایی کارکنان برای شناسایی و مقابله با پروپاگاندا و اطلاعات گمراه‌کننده.

حمایت از کارکنان و خانواده‌های آن‌ها

- ارائه خدمات مشاوره‌ای برای کارکنان و خانواده‌های آن‌ها در مواجهه با فشارهای روانی؛
- آموزش کارکنان و خانواده‌هایشان برای حفاظت از اطلاعات شخصی و سازمانی.

تقویت زیرساخت‌های فناورانه

- ایجاد سامانه‌های امن برای ذخیره و مدیریت داده‌های حساس؛

- بهره‌گیری از هوش مصنوعی برای تحلیل داده‌ها و پیش‌بینی تهدیدات؛
- توسعه سیستم‌های ارتباطی امن و غیرقابل نفوذ.

تقویت نقش رسانه و ارتباطات

- استفاده از رسانه‌ها برای اطلاع‌رسانی صحیح و کاهش تأثیر عملیات روانی دشمن؛
- تحلیل محتوای رسانه‌ها برای شناسایی تهدیدات روانی و اطلاعات گمراه‌کننده؛
- اطلاع‌رسانی شفاف و به‌موقع درباره عملکرد و اقدامات نهادهای امنیتی.

عدالت سازمانی و شفافیت در مدیریت

- تقویت واحدهای نظارت و بازرسی برای رصد دقیق‌تر فعالیت‌ها؛
- ترویج فرهنگ پاسخگویی و مسئولیت‌پذیری در تمامی سطوح سازمان؛
- مقابله با عوامل تضعیف‌کننده انسجام سازمانی.

هماهنگی با نهادهای بیرونی

- تبادل اطلاعات با سایر نهادهای امنیتی برای شناسایی تهدیدات؛
- برگزاری جلسات مشترک برای هماهنگی در مقابله با تهدیدات؛
- جلب مشارکت عمومی در نظارت همگانی و تقویت حس مسئولیت اجتماعی.

سیاس‌گذاری

نویسندگان بر خود لازم می‌دانند از کلیه افرادی که در نگارش این مقاله یاری‌گر آن‌ها بودند کمال تشکر و قدردانی را داشته باشند.

اسدی، فیروز (۱۴۰۱). صیانت پیش‌رویدادی مبتنی بر منظومه فکری ولایت فقیه (بیانات فرمانده معظم کل قوا مدظله‌العالی). فصلنامه علمی دانش انتظامی زنجان،

۱۴۰۱ (۴۲)، ۳۶-۱۷. http://zanjan.jrl.police.ir/article_99986.html

بنی‌اسد، زیبا، بنی‌اسد، زیور، و توحیدی، سیدمحمدصادق (۱۴۰۱). ارزیابی عوامل مؤثر بر صیانت پیش‌رویدادی از منظر دین مبین اسلام. فصلنامه علمی دانش انتظامی هرمزگانی، ۱۲ (۲)، ۴۷-۷۵.

http://hormozgan.jrl.police.ir/article_100058.html

بخشی جغنا، قدیر (۱۴۰۳). الگوی صیانت از کارکنان انتظامی و خانواده‌های آنان در جنگ شناختی. فصلنامه نظارت و بازرسی، ۱۸ (۷۰)، انتشار آنلاین، doi:

[10.22034/si.2025.104188](https://doi.org/10.22034/si.2025.104188)

حسینیان، شهمت، عزیزی، سعدی، عبدی، توحید، و رفیعی، حسن‌رضا (۱۴۰۳). صیانت از کارکنان فرماندهی کل انتظامی جمهوری اسلامی ایران در اندیشه‌های فرمانده معظم کل قوا. فصلنامه نظارت و بازرسی، ۱۸ (۶۸)، ۲۲-۱. doi:

[10.22034/si.2023.101923](https://doi.org/10.22034/si.2023.101923)

فرنام، مسعود، و کریمی، افضل. (۱۴۰۲). بررسی آثار حقوقی نقض حریم خصوصی اشخاص توسط ضابطین بارویکرد صیانت پیش‌رویدادی. فصلنامه علمی دانش انتظامی زنجان،

۱۴۰۲ (۴۸)، ۲۹-۱. http://zanjan.jrl.police.ir/article_102660.html

ظهیریان، رضا، و گرگانلو، حمید. (۱۴۰۱). مفهوم‌شناسی پدیده صیانت پیش‌رویدادی با تأکید بر نقش فرماندهان و مدیران در سلامت اداری و پیشگیری از فساد در بین کارکنان نیروی انتظامی. نشریه علمی دانش انتظامی آذربایجان غربی، ۱۵ (۵۷)،

۹۱-۱۱۴. http://westaz.jrl.police.ir/article_100664.html

عزیزی، سعدی، حسینیان، شهمت، عبدی، توحید، و رفیعی، حسن‌رضا (۱۴۰۲). تبیین ارکان جهت‌ساز در صیانت از کارکنان فراجا. فصلنامه دانش انتظامی،

۲۵ (۴)، ۳۱۸-۲۹۱. [doi:10.22034/pok.2023.1275671.1843](https://doi.org/10.22034/pok.2023.1275671.1843)

کریمایی، علی‌اعظم، مرادی، محسن، و عباسی، علی (۱۳۸۹). نقش نیروی انتظامی در تأمین امنیت اجتماعی. فصلنامه دانش انتظامی، ۱۲ (۲)، ۷-۵۰.

http://pok.jrl.police.ir/article_97034.html

کلانتری، فتح الله (۱۳۹۵). تدوین راهبردهای جنگ احتمالی آینده با تأکید بر اجرای جنگ هیبریدی. آینده پژوهی دفاعی، ۱(۲)، ۱۶۲-۱۴۳.

https://www.dfsr.ir/article_27259.html

Korybko, Andrew (2015). Hybrid Wars: The Indirect Adaptive Approach to Regime Change, Moscow, Peoples' Friendship University of Russia.

Van Puyvelde, D. (2015). Hybrid war—does it even exist?. NATO Review [online]

Huber, T. M. (2008). Compound warfare: That fatal knot. DIANE Publishing.

Kaldor, M. (2013). New and old wars: Organized violence in a global era, Uk, Polity Press.

Lindley-French, J., & Boyer, Y. (Eds.). (2012). The Oxford handbook of war. Oxford University Press.

Hoffman, F. G. (2009). Hybrid Warfare and Challenges Joint Forces Quarterl, 52(1), 25-48.

Bresinsky, M. (2016). UNDERSTANDING HYBRID WARFARE AS ASYMMETRIC CONFLICT: SYSTEMIC ANALYSIS BY SAFETY, SECURITY AND CERTAINTY, On - line Journal Modelling the New Europe; Cluj-Napoca Iss, 8(21), 29-51.

<https://www.proquest.com/docview/1872206522?sourcetype=Scholarl, Journals>

Tarnowski, H. & Jagiełło, W. (2017). SPECIFICITY OF ORDNANCE SAFETY SUPERVISION IN TIMES OF PEACE AND HYBRID WARFARE, PROBLEMY TECHNIKI UZBROJENIA, 141 (1), 25-39. DOI:10.5604/01.3001.0010.0276

Mattingsdal, J., Espevik, R., Helge Johnsen, B., & Hystad, S. (2023). Exploring Why Police and Military Commanders Do What They Do: An Empirical Analysis of Decision-Making in Hybrid Warfare, April 2023, Armed Forces & Society 50(4): 0095327X2311607, DOI:10.1177/0095327X231160711.

Dubowitz, M., Gerecht, R.M., & Taleblu, B. (2019). What “Yes” With Iran Looks Like, Center on Military and Political Power, Center on Military and Political Power, pp.1-13. https://www.fdd.org/analysis/memos/2019/06/26/_what-yes-with-iran-looks-like/.

Elak, L., & Zajac, P. (2020). State Security and Hybrid Warfare. An Interdisciplinary Approach, Przegląd Prawa Konstytucyjnego, 6 (58), 429-448. DOI 10.15804/ppk.2020.06.35